

Chơi Đùa Hôm Nay
Tài Liệu Hướng Dẫn
cho Gia Đình

Ministry of
Education

Cảm Tạ

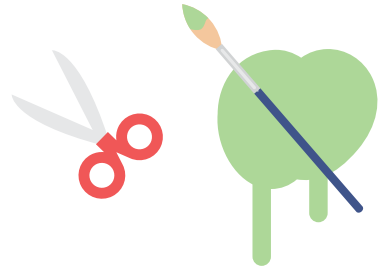
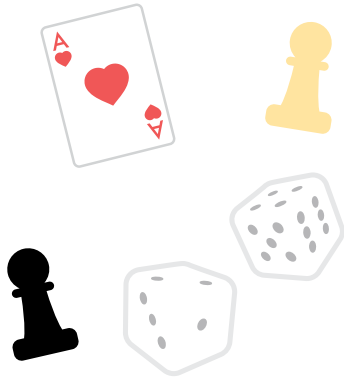
Bộ Giáo Dục xin cảm ơn Jane Bertrand thuộc Margaret and Wallace McCain Family Foundation (Tổ Chức Gây Quỹ Gia Đình Margaret và Wallace McCain) đã hướng dẫn và đóng góp khả năng chuyên môn để soạn tài liệu này.

Play Today A Guide for Families [Vietnamese]

Bản Quyền © 2020 Tỉnh Bang BC

Mục Lục

Mở Đầu	3
Chơi Đùa	4
Đường Lối Chơi Đùa	4
Chơi Tự Do	5
Chơi Vì Hiếu Kỳ	8
Chơi Cộng Tác.	12
Học Trong Khi Chơi	16
Trò Chơi Học Tập	20
Kết Luận.	23
Tài Nguyên	24
Tham Khảo	24

Mở Đầu

Kinh nghiệm chơi đùa của trẻ em có ảnh hưởng sâu rộng đến tất cả mọi khía cạnh tăng trưởng, học tập, và phát triển của trẻ. *Chơi Đùa Hôm Nay: Tài Liệu Hướng Dẫn cho Gia Đình* trình bày các ý tưởng và thí dụ về kinh nghiệm chơi đùa có phẩm chất mà các gia đình và người giữ trẻ có thể cung cấp cho trẻ em trước và trong trong tuổi đi học.

Tài liệu hướng dẫn này chú trọng đến vấn đề học tập dựa trên chơi đùa cho trẻ em từ ba đến tám tuổi (khoảng Lớp 3). Tài liệu này có các thí dụ về kinh nghiệm chơi đùa khác nhau có lợi cho việc học tập của trẻ em. Các thí dụ này gồm cơ hội chơi đùa do trẻ em đưa ra, cũng như các cơ hội mà người lớn có thể đưa ra. Tài liệu này cũng giải thích trẻ học tập như thế nào khi chơi và mời người trong gia đình và người giữ trẻ xét đến giá trị các kinh nghiệm chơi đùa để học tập ở nhà và nơi khác.

Hãy chơi đùa với con quý vị! Chơi đùa là một trong những cách hay nhất để yểm trợ cho tất cả mọi loại học tập và phát triển và nên tiếp tục đem lại vui thú trong suốt cuộc đời của mọi người.

Hãy cùng nhau chơi đùa, hôm nay!

Chơi Đùa

Có những lúc trẻ em tự chơi mà không cần có người lớn tham gia. Những lúc khác, người lớn để ý thấy có cơ hội để cùng tham gia trò chơi với trẻ và mở rộng thêm ý tưởng, hiểu biết, hoặc năng khiếu của trẻ. Người lớn có thể hướng dẫn trẻ chơi đùa trong khi vẫn tôn trọng sở thích và năng khiếu của trẻ. Có những lúc người lớn có thể xếp đặt các kinh nghiệm chơi cụ thể nào đó để đạt được mục tiêu học tập. Trẻ em thu thập lợi ích và học hỏi được từ nhiều loại chơi đùa.

Đường Lối Chơi Đùa

Tài liệu hướng dẫn này miêu tả năm cách học tập dựa trên chơi đùa. Vai trò của người lớn thay đổi khác nhau — từ người quan sát tôn trọng và trợ giúp cho đến người lãnh đạo và chỉ dẫn trò chơi. Kết quả học tập của trẻ em từ các kinh nghiệm này cũng thay đổi khác nhau. Trẻ em thu được lợi ích từ tất cả những loại kinh nghiệm chơi đùa này. Đồng thời, trẻ em thường tỏ ra rất thích một đường lối chơi đùa cụ thể nào đó. Những loại chơi đùa nêu trong đây không theo bất cứ thứ tự nào và chỉ là một cách miêu tả những loại kinh nghiệm chơi đùa.

Những Loại Đường Lối Chơi Đùa của Người Lớn

< Trẻ Em Đưa Ra	Người Lớn Chỉ Dẫn	Người Lớn Đưa Ra >		
				
Chơi Tự Do	Chơi vì Hiểu Kỳ	Chơi Cộng Tác	Học Trong Khi Chơi	Trò Chơi Học Tập
Trợ giúp và yểm trợ -Cung cấp thì giờ, chỗ, và những vật dụng để chơi.	Khuyến khích và yểm trợ trẻ em tìm tòi thăm dò khi chơi.	Tận dụng các cơ hội chơi chung với trẻ và kết hợp việc thực tập năng khiếu.	Yểm trợ các kinh nghiệm chơi đùa để kết hợp các năng khiếu cụ thể.	Thử các sinh hoạt cụ thể và sinh hoạt có trọng tâm để sử dụng các năng khiếu như biết chữ và số.

Ứng trích từ Pyle và Danniels, 2017¹

Sinh hoạt chơi đùa diễn ra tại nhiều nơi và chỗ—ở nhà, trong lớp vườn trẻ, trung tâm giữ trẻ, trung tâm gia đình, ngoài sân chơi, và trong lớp học. Nền văn hóa của trẻ, cộng đồng, và cuộc sống gia đình dẫn dắt cách chơi của trẻ. Các kinh nghiệm chơi đùa có thể thay đổi nhưng khi gia đình xem trọng và bên vực chuyện chơi đùa, trẻ càng học được thêm nhiều.

Tài liệu *Chơi Đùa Hôm Nay: Tài Liệu Hướng Dẫn cho Gia Đình* được soạn ra để giúp yểm trợ các gia đình xem trọng và mở rộng các cơ hội học tập do chơi đùa đem lại.

1 Pyle, A., & Danniels, E. (2017). A continuum of play-based learning: The role of the teacher in play-based pedagogy and the fear of hijacking play, *Early Education and Development*, 28(3), 274-289.

Chơi Tự Do

Học tập diễn ra như thế nào trong cách chơi này: Chơi tự do là trò chơi do trẻ em đưa ra và chỉ dẫn. Trẻ em quyết định diễn tiến như thế nào và ai làm gì.

Khi người lớn được yêu cầu nghĩ về những kỷ niệm chơi đùa thời thơ ấu, họ thường nhớ lại những cảnh đóng kịch chơi với đồ chơi, búp bê, hoặc thú nhồi bông. Họ có thể nhớ lại lúc tìm tòi thám hiểm rừng núi ngoài trời với bạn để tìm thú hoang, chạy thật nhanh hết sức mình, và ngã gục xuống kêu lên khoái trá. Những người lớn khác nhớ lại lúc chạy, nhảy, và leo trèo với bạn bè mà không có người lớn chỉ dẫn.

Sau đây là hai thí dụ về Chơi Tự Do: Chơi Cát và Ú Tim (Trốn Tim).

Chơi Cát

Marsha đưa hai con của bà là Marvin ba tuổi và Sasha năm tuổi đến công viên nơi có một sân cát lớn. Mỗi con của bà đem theo một cây xẻng và xô đựng. Marsha ngồi ở một băng ghế gần đó trong khi Marvin và Sasha vui mừng kêu ré lên mà chạy ù đến sân cát.

Sasha nhanh chóng xúc cát khô đổ đầy xô, đứng dậy, và đổ cát trở lại vào sân cát. Sau đó em chạy đến bơm nước ở phía bên kia sân cát để mở nước vào đầy xô, đi về chỗ Marvin, tay cầm xô nước

thận trọng và để ý xem nước có văng ra ngoài xô hay không. Sasha ngồi xuống cạnh Marvin và đổ nước lên một chỗ cát nhỏ. Em nhanh chóng hốt cát ướt lên bỏ vào xô, vỗ cát nén chặt lại. Em cẩn thận úp xô xuống và vỗ nhẹ quanh thành xô và đáy xô cho đến khi khối cát tụt ra khỏi xô. Em làm như vậy năm lần cho đến khi em có năm ụ cát nằm cùng một hàng.

Marvin bắt đầu đào lỗ trên cát và gọi mẹ em: “Mẹ, mẹ, xem này!”

Con đào được cái hố lớn nhất. ”

Marsha mỉm cười nói: “Chà, lớn quá ha!”

Marsha ngồi xem khi Sasha đổ đầy xô nước và thận trọng xách xô đem về ngang qua sân cát. Marsha nhớ lại chỉ mới cách đây sáu tuần thì Sasha đã gọi nhờ giúp xách xô nước vì nước cứ văng trào ra ngoài khi em đi. Bà để ý thấy

Sasha giờ có thể đi nhẹ nhàng thận trọng để nước không trào ra khỏi xô.

Marvin quay sang nhìn những ụ cát của Sasha. Em hỏi, “Cái gì đó?” Sasha trả lời, “Đây sẽ là thành lũy. ” Bé đã dự định đắp thành lũy cho hai con búp bê nhỏ bé đem theo trong túi đeo lưng. Rồi bé chỉ vào một cái cây bên cạnh sân cát. “Em có thể giúp. Đi nhặt ít lá và mấy viên đá ở dưới mấy cái cây kia về đây. ” Marvin bò ra khỏi sân cát và chạy đến mấy ngọn cây để nhặt lá rồi chạy nhanh về đưa cho Sasha. Chị em nói: “Hay lắm, nhưng mình cần nhiều hơn nhiều. Mình cần một đồng lớn. ”

Marvin quay người bắt đầu trở lại cái cây, nhưng rồi em dừng bước và chạy đi lấy cái xô của mình. Sau đó em tới cây nhặt lá bỏ đầy xô. Em nhìn thấy một vài cành cây con và cũng nhặt lên bỏ vào xô. Marvin trở lại chỗ Sasha đang chõng lá thành những ụ riêng rẽ xung quanh các ụ cát.

Sasha nói: “Hay lắm. Đổ hết xuống đây,” vừa chỉ vào một chỗ bên cạnh các ụ cát, “rồi trở lại nhặt một ít đá. ”

Marvin chạy trở lại đến một khoảng trống có những viên đá nhỏ dưới gốc cây.

Sasha và Marvin thực tập nhiều năng khiếu trong sân cát tại công viên. Sasha quen thuộc với những cách chơi với cát và nước từ các kinh nghiệm chơi trước đây. Em đến ngay chỗ có nguồn nước. Em có sẵn trong đầu cách thiết kế thành lũy của mình và có một kế hoạch xây thành.

Khi Marvin chơi chung với Sasha, em cho thấy em có thể hợp tác với trò chơi của chị. Em hiểu các chỉ thị của Sasha là một phần của câu truyện chơi đóng kịch về thành lũy.

Marsha ngồi yên xem các con. Bà sẵn sàng tham gia nếu chúng gọi bà lại hoặc giải đáp các thắc mắc, nhưng bà không gợi chuyện. Bà đang chú ý xem các con có thể làm gì. Bà để ý cách chúng chia sẻ ý kiến với nhau về việc xây thành lũy và vào lúc này là khả năng hợp tác của chúng.

Ú Tim (Trốn Tim)

Nhiều trẻ từ lớp 2/3 đang chơi một trò chơi. Bây giờ là Tháng Giêng, và bầu trời có nhiều mây mù, nhưng chỉ mưa lất phất. Nhiều trẻ đang chơi trò chơi ú tim trong sân chơi của trường. Rải rác trong sân là những hộp giấy cứng và những ống lớn để bò bên trong, giúp tạo thành nhiều chỗ ẩn nấp. Quy luật chơi trò ú tim đã biến hóa giữa các trẻ với nhau trong vài tuần qua. Trò chơi ú tim này đang là trò ưa thích nhất của trẻ em.

Trẻ em thường mời thầy cô cùng tham gia. Tìm thầy cô là một phần chính của trò chơi. Sau khi tìm thấy, thầy cô phải chạy đi rồi bị các trẻ đuổi theo bắt lại. Thầy cô chỉ tham gia khi trẻ em mời, và họ tuân theo các quy luật do trẻ đặt ra.

Mọi người đều chạy, cười, và la hét rất nhiều.

Cô giáo tổ chức thì giờ và chỗ để chơi ngoài trời và trẻ em chỉ dẫn trò chơi. Cô biết là trẻ em cần có đủ thì giờ để đầu tư vào kinh nghiệm chơi đùa do chính trẻ đặt ra và chỉ dẫn. Nếu trò chơi có thể bị gián đoạn sau vài phút thì sẽ không làm được gì nhiều. Có thể dùng các cơ hội chơi đùa này để quan sát và thu thập dữ kiện về khả năng xã giao và thể chất của trẻ. Quan sát trẻ em trong những lúc này đem lại dữ kiện quý giá để hiểu thêm về các năng khiếu và khả năng của trẻ em.

Trẻ em đang học cách thương lượng và hợp tác với người khác cũng như tập các năng khiếu thể chất như chạy, nhảy, và né tránh. Có lẽ quan trọng hơn hết thời gian chơi đùa này thật thiết yếu cho trẻ khỏe mạnh. Cải tiến các năng khiếu này củng cố lòng tự tin và độc lập.

Chơi Vì Hiểu Kỳ

Học tập diễn ra như thế nào trong cách chơi này: Hiểu kỳ có nghĩa là thăm dò để tìm dữ kiện hoặc hiểu thêm những điều mới. Chơi vì hiểu kỳ bắt đầu khi trẻ em thăm dò những việc chúng thích hoặc thấy khó hiểu. Loại thăm dò này giúp trẻ em nhận ra mối tương quan giữa đồ vật, tư tưởng, ý nghĩa, và tưởng tượng. Khi có thêm thắc mắc thì sẽ đưa đến việc tìm ra các tư tưởng và lý thuyết về cách hoạt động của thế giới xung quanh trẻ.

Người lớn chú ý đến những gì trẻ em nhận thấy và hỏi chúng về ý tưởng của trẻ, Họ không giải đáp cho trẻ. Thay vì thế, người lớn yểm trợ cho trẻ suy nghĩ sâu xa hơn và thử các ý tưởng của trẻ. Chơi vì hiểu kỳ nuôi dưỡng lối suy nghĩ khoa học—nhận định một vấn đề, lập ra một giả thuyết (lý thuyết), thử giả thuyết đó, sửa đổi, và thử lại. Chơi vì hiểu kỳ thường liên quan đến việc diễn đạt tư tưởng bằng tranh vẽ, viết, hoặc hình ảnh.

Sau đây là hai thí dụ về Chơi Vì Hiểu Kỳ: Làm Vườn Với Trẻ và Tòa Nhà Lớn.

Làm Vườn với Trẻ

Hai trẻ song sinh sáu tuổi, Michah and Gabby, đang ở ngoài sân sau với Valerie, Dì của chúng đang ở nhà chúng chơi vài tuần. Lúc này là cuối mùa xuân và cây cối đang ra lá non. Tulips đang lên cao và gần nở hoa trong vườn.

Trước đó đã mưa và cả mặt đất lẫn lối đi bằng xi măng vẫn còn ướt. “Xem kìa đi ơi!” Michah la lớn vừa chỉ vào lối đi: “Chỗ nào cũng có trùn (giun đất) hết. Ở trường, tụi con bỏ trùn vào chậu đất lớn khi trồng hạt đậu. Trùn rất tốt để trồng cây xanh.”

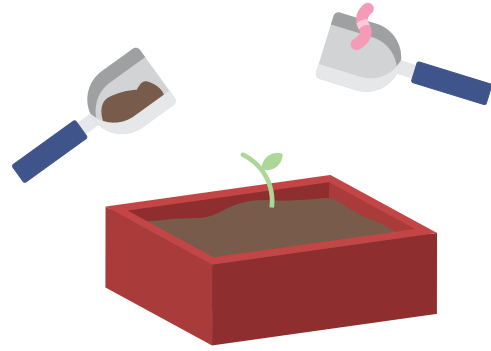
Gabby đề nghị nhật trùn (giun đất) bò vào vườn.
Cả hai trẻ gái hồi hả nhật trùn lên bỏ vào đất.

Valerie hỏi: “Tại sao các cháu lại nghĩ là trùn sẽ
giúp cây cối mọc trong vườn?”

Michah đáp: “Có thể là chúng có phép lạ.”

“Hay có thể chúng có nước miếng đặc biệt rì ra làm
cây mọc,” Gabby nói thêm.

Valerie nói: “Dì không biết làm thế nào để mình tìm
hiểu xem trùn làm gì trong đất để giúp cho cây cỏ.”

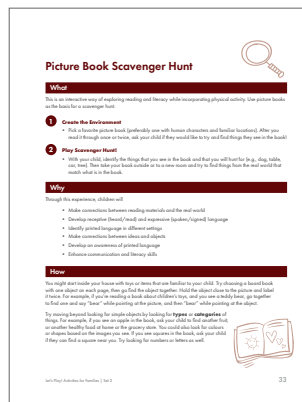
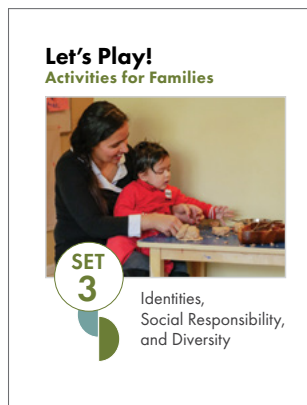
Michah chỉ cho thấy trùn bò khắp nơi và nhớ lại kinh nghiệm trước đây với trùn. Em liên kết với lần học
trước—là bỏ trùn vào chậu đất trồng đậu ở trường.

Gabby dựa vào kiến thức của Michah để áp dụng vào tình huống tức thời. Cả hai bé gái đều nghĩ ra giả
thuyết về lý do trùn giúp cây tăng trưởng.

Valerie đặt các câu hỏi để biết trẻ nghĩ gì—ý kiến của trẻ ra sao. Câu trả lời của bà tôn trọng giả thuyết
của trẻ và gợi thêm sự thể khả dĩ tìm hiểu thêm về vấn đề trùn giúp cho cây cỏ như thế nào.

Hãy thử Sinh Hoạt này!

Sinh hoạt Làm Vườn với Trẻ Em có trong *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình*. Quý vị có thể tìm sinh hoạt này trong Bộ 3: Danh Tính, Trách Nhiệm Xã Hội, và Đa Dạng.

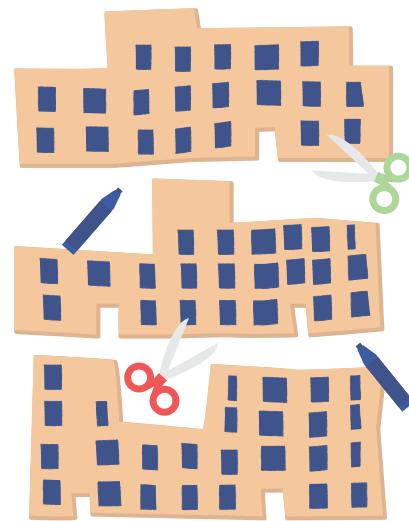

Tòa Nhà Lớn

Một nhóm trẻ em lớp vườn trẻ đang xem công trình xây cất một tòa nhà condo ở bên cạnh. Bọn trẻ đứng tại hàng rào xem từng đoàn xe trộn xi măng, đào xới, xe xúc, và cần cẩu. Bé Connor ba tuổi chỉ chơi với những chiếc xe và ngồi lên xe đạp ba bánh đi tới đi lui, miệng kêu những tiếng ầm ì thường lệ. Các trẻ khác đạp xe ba bánh và xe kéo và cùng chơi với Connor. Sau đó, nhiều trẻ quyết định đem đến những khối xây dựng lớn, ống bằng giấy cứng, hộp trống lớn, và nón an toàn từ nhà kho. Bọn trẻ sốt sắng bắt đầu xây một tòa nhà chúng gọi là “tòa nhà lớn.”

Nhiều ngày sau, khu vực xây cất của trẻ có nhiều kiến trúc làm bằng những khối ráp, ống, hộp, hình ảnh, và bảng hiệu có chữ. Chúng chỉ dẫn cho xe xây cất và cảnh cáo nguy hiểm cũng như phân phát xô và xẻng để xách cát đi lại trong sân cát. Thịnh thoảng, Yasmeen, một Nhà Giáo Dục Tuổi Thơ, cũng tham gia trò chơi. Bà đặt nhiều câu hỏi về cách chúng giữ cho tòa nhà không bị đổ và công nhân xây cất đang làm gì.

Có một ngày, Yasmeen quyết định kéo dài thêm thì giờ chơi trò chơi ngoài trời này. Bà đem ra một số giấy khổ lớn và dán lên bàn gần đó. Sau đó, Yasmeen bảo bọn trẻ vẽ hình công trường xây cất. Bốn em đến bàn cầm bút lông mà Yasmeen đã đặt trên bàn và bắt đầu vẽ. Yasmeen khuyến khích chúng nhìn qua công trường xây cất và nghĩ về chi tiết thiết bị và cái hố lớn trên mặt đất.

Bọn trẻ càng hỏi thêm nhiều về các loại xe xây cất và về nhiều dụng cụ do công nhân sử dụng. Bé Emily bốn tuổi muốn biết làm thế nào để nước và điện sẽ trở thành một phần của tòa nhà. Yasmeen đến thư viện địa phương mượn về nhiều sách hình vẽ công trình xây cất. Bà nói với các trẻ là bà không biết câu trả lời, nhưng bà có thể giúp chúng tìm thêm dữ kiện trong sách. Hassan đề nghị chúng sử dụng Internet trong thư viện để tìm thêm dữ kiện. Nhiều trẻ đang vẽ hình về công trình xây nhà và hỏi về chính tả để viết những chữ như “condominium” và “excavator.” Yasmeen và bọn trẻ bây giờ chụp hình mỗi sáng và ghi lại mức tiến triển thấy được trong một quyển sách chúng đang làm có tên gọi là “Tòa Nhà Lớn.”

Tuần lễ sau đó, Yasmeen lại sắp xếp giấy bút trên bàn gần đó cho bọn trẻ vẽ hình. Bà để ý thấy trẻ vẽ hình các thiết bị và công trường xây cất có nhiều chi tiết hơn. Yasmeen kêu Connor đến bàn bằng cách đề nghị vẽ một xe xúc.

Vì trò chơi ngoài trời này tiếp tục phát triển thành một câu chuyện về công nhân xây cất và máy móc hạng nặng, Yasmeen đề nghị tất cả cùng nhau viết kịch bản cho một vở kịch. Bọn trẻ đóng góp những lời ghi chú viết tay và hình vẽ để chuyển vào máy điện toán. Họ cùng làm việc với nhau để soạn một vở kịch về công trình xây cất một tòa nhà rất cao gồm nhiều phòng chơi, gồm cả một phòng có lâu đài nệm hơi nhún nhẩy.

Yasmeen đáp ứng các sở thích và ý tưởng của bọn trẻ. Bà đặt các câu hỏi để tìm hiểu xem chúng nghĩ gì. Bà đặt các câu hỏi để gợi óc hiểu kỳ cho chúng thăm dò và hiểu thêm về công trường xây cất và khuyến khích chúng nêu ý tưởng của chúng bằng hình ảnh và trong một vở kịch. Bà cùng tham gia với bọn trẻ để thăm dò tìm hiểu về nước và điện.

Trẻ em học về cách giải quyết vấn đề, hoạch định, và cách sử dụng tài nguyên để tìm hiểu cách hoạt động. Chúng học ngữ vựng mới và những cách diễn đạt tư tưởng bằng chữ và hình vẽ.

Chơi Cộng Tác

Học tập diễn ra như thế nào trong cách chơi này: Chơi cộng tác là khi trẻ em chỉ dẫn trò chơi của chính mình (chơi tự do) và người lớn thấy có cơ hội tham gia trò chơi của trẻ để cung cấp cơ hội học hỏi. Người lớn không lấy đi quyền kiểm soát trò chơi hay chỉ dẫn khác đi (trừ các lý do an toàn). Người lớn có thể đề nghị chỉ dẫn về một năng khiếu cụ thể — chẳng hạn như cách cầm tờ giấy để cắt một vòng tròn, hoặc có thể giới thiệu các nguồn tài nguyên cụ thể như sách vở.

Sau đây là hai thí dụ về Chơi Cộng Tác: Sách Tranh Ảnh Săn Tim Đồ Vật và Cẩn Cầu.

Sách Tranh Ảnh Săn Tim Đồ Vật

Alex đọc một quyển sách về cách hoạt động của máy móc với con trai sáu tuổi của anh là Manuel. Manuel đã chọn quyển sách này từ thư viện nhà trường để mượn về nhà. Sách này minh họa và miêu tả chi tiết về các loại máy móc thông thường trong nhiều nhà như máy xay sinh tố, máy hút bụi, máy giặt, máy điện toán, điện thoại di động, và máy sấy tóc.

Manuel hỏi nhiều câu về lý do tại sao một số máy cần phải cắm điện trong khi những máy khác lại không có phích cắm điện. Alex đề nghị cùng nhau đi tìm những máy này trong nhà để xem máy nào có dây điện và phích cắm và máy nào không có. Khi Manuel tìm ra mỗi máy, em bật lên và tắt đi.

Manuel nhận xét: “Điện thoại di động không cần cắm vào ổ điện trên tường. Điện thoại có điện từ bộ sạc—điện ở trong bộ sạc.”

“Hmm...,” Alex đáp: “Đây là điện thoại di động của ba và đang không sạc điện. Chúng ta hãy dùng bộ sạc nhưng không cắm vào ổ điện trên tường xem sao.”

Manuel nôn nóng cắm bộ sạc vào điện thoại di động của cha em. Hai cha con trở lại tìm những máy khác trong sách, và liệt kê một danh sách những máy họ có và những máy họ không có, chẳng hạn như máy làm nước đá.

Một tiếng sau, hai cha con xem xong sách và thấy là mình có 16 máy trong sách nhưng không có 12 máy khác được liệt kê. Alex đề nghị ra xem điện thoại di động của anh.

Manuel trông bối rối đầy thắc mắc nói: “Ba ơi, điện thoại của ba vẫn chết chứ không có điện.”

Alex đáp: “Rồi, bây giờ mình cắm đầu bộ sạc vào ổ điện.” Hầu như ngay tức thì, chiếc điện thoại sáng đèn lên và hiện ra dấu đang sạc điện trên màn ảnh. Anh giải thích điện truyền vào nhà như thế nào, qua những đường dây điện trong tường. Anh giải thích bộ sạc hoạt động như thế nào để nhận điện truyền vào và dùng điện đó sạc lại vào điện thoại nhưng bộ sạc không có nguồn điện riêng.

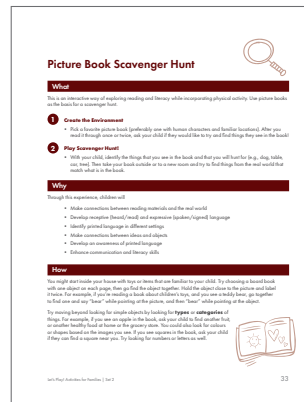
Manuel liên kết giữa các tài liệu đọc được và thế giới em đang sống. Em dùng sách để tìm hiểu cách hoạt động của nhiều thứ. Em cũng củng cố khả năng hiểu khi đọc sách. Em kết hợp mức hiểu biết của mình về tính chất các đồ vật khác nhau và cách có thể xếp loại đồ vật. Em nghĩ về các vấn đề và tiên đoán giải pháp.

Alex tham gia vào kinh nghiệm chơi với Manuel bằng cách đọc quyển sách do Manuel chọn. Anh dùng điều mà đôi khi được gọi là “lúc có thể giảng dạy” để bắc cầu mức hiểu biết một phần của Manuel về điện với cách điện thoại di động hoạt động với điện.

Học khi chơi gồm cả các kinh nghiệm chơi đùa do người lớn hoạch định với các mục tiêu học hỏi cụ thể. Trẻ em chơi đùa và có thể có một vai trò tích cực trong cách chơi như thế nào trong phạm vi quy định của người lớn.

Hãy thử Sinh Hoạt này!

Sinh hoạt Sách Tranh Ảnh Săn Tìm Đồ Vật có trong *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình*. Quý vị có thể tìm sinh hoạt này trong Bộ 2: Truyền Thông và các Khả Năng Đọc Viết.

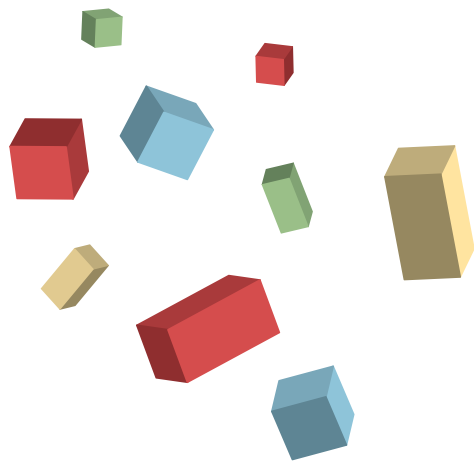
Cần Cầu

Michaela, một nhà giáo dục trong chương trình StrongStart BC, để ý thấy Ivan và Lindsey ba tuổi đang chơi những khối rập và Lego trong khu vực chơi xây cất. Ivan bày theo hàng các khối rập trên sàn. Em đặt một chồng cao những khối Lego ở một đầu những khối này, và khối này đổ xuống. Sau khi quan sát một lúc, Michaela quyết định tìm hiểu xem Ivan và Lindsey hiểu về lý do những khối này bị đổ như thế nào, và chúng đang định làm gì.

Michaela hỏi, “Em đang định làm gì đó, Ivan?” Ivan đáp, “Chúng em làm một cần cầu thật lớn.” Lindsey nói thêm, “Cần cầu này sẽ câu bê tông lên cho tòa tháp này.” Ivan quay sang hỏi Michaela, “Cô có thể giúp tụi em giữ cho cần cầu đứng thẳng hay không?” Michaela đáp, “ Dĩ nhiên. Em muốn cần cầu quay về hướng nào?”

Ivan nói, “Cần cầu phải quay về hướng bê tông” khi em chỉ vào đồng đá nhỏ bên cạnh những khối gỗ. Michaela đặt tòa tháp lên một khối rập phía trước những viên đá. Cần cầu đổ xuống.

Michaela hỏi, “Em nghĩ xem tại sao cần cầu cứ bị đổ xuống hoài vậy?” Ivan nói, “Vì nó không dính vào khối rập.” Michaela đáp, “Vậy thì chúng ta thế nào cho nó dính?” Lindsey la lên, “Mình cần dán nó xuống.”

Michaela nói, “Ý kiến rất hay. Nhưng vậy thì lúc nào nó cũng dính vào khối này. Làm sao đặt lại khối này vào trong kệ?”

Ivan đề nghị, “Mình dùng băng keo. Khi làm xong thì mình có thể gỡ băng keo ra.” Michaela trả lời, “Em nghĩ ra một cách hay để giải quyết vấn đề này. Vậy mình đi tìm băng keo đi.”

Michaela dùng các vật liệu chơi mà trẻ có thể biến đổi hình dạng. Cô tham gia trò chơi của trẻ để mở rộng ý tưởng của các em, do đó mở rộng thêm cơ hội học hỏi. Cô dựa vào ý định của trẻ nhưng không chỉ thị phải chơi như thế nào. Cô gợi ý cho trẻ nghĩ về vấn đề của các em và có thể có các giải pháp nào. Cô yểm trợ mức hiểu về bản thân trẻ khi học hỏi bằng cách yêu cầu trẻ tìm cách giữ đứng cần cẩu.

Học Trong Khi Chơi

Học tập diễn ra như thế nào trong cách chơi này: Học trong khi chơi gồm các kinh nghiệm chơi đùa do người lớn hoạch định với các mục tiêu học hỏi cụ thể. Trẻ em chơi đùa và có thể có một vai trò tích cực trong cách chơi như thế nào trong phạm vi quy định của người lớn.

Sau đây là hai thí dụ về Học Trong Khi Chơi: Giỏ Đồ Chơi Khám Phá và Bánh Bì Đỏ.

Giỏ Đồ Chơi Khám Phá

Mary Jean sắp xếp một “giỏ đồ chơi khám phá” cho con gái bà là Ellie, năm nay được bốn tuổi. Bà dự định sẽ đưa cho con sau giờ ngủ. Mary Jean đặt nhiều vật dụng tìm được—chìa khóa, đá, một quả thông lớn, thìa, và một miếng mút xốp—vào một cái giỏ. Các vật dụng này đều ở trong nhà và Ellie quen thuộc với những thứ này. Mary Jean lấy một chiếc chăn nhỏ đậy lên giỏ.

Sau khi Ellie thức dậy và sẵn sàng chơi sau khi ngủ giấc ngắn, Mary Jean ngồi cạnh em và đem cái giỏ đó ra.

Mary Jean hỏi Ellie, “Con có thể luồn tay vào dưới chăn rồi nói cho mẹ nghe con cảm thấy có gì mà không mở chăn ra không?”

Ellie muốn thử và hiếu kỳ nên em thò một tay vào từ từ. Em cầm vào miếng mút xốp nói: “Cái này nó mềm nhũn.”

Mary Jean hỏi: “Con nghĩ nó là gì vậy?”

Ellie trả lời: “Khăn mặt của con phải không?” Mary Jean đề nghị con sờ lại lần nữa.

Ellie cho cả hai tay vào sờ quanh miếng mút rồi la lên: “Con biết, con biết rồi— đây là cái miếng mà mình dùng để rửa chén!”

Mary Jean mỉm cười nói “Đúng rồi—mình gọi nó là gì?”

Ellie lôi miếng mút từ dưới chăn ra và lộ vẻ hoang mang. Em quay sang Mary Jean nói: “Con không biết miếng này gọi là gì. ”

Mary Jean trả lời: “Đó là miếng mút xốp. ”

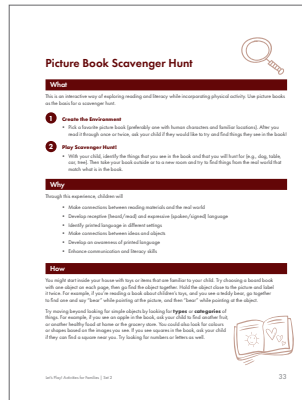
Mary Jean cũng làm như vậy với những vật dụng khác trong giỏ rồi dành thì giờ cho Ellie tự thám hiểm những vật dụng này.

Giỏ đồ chơi khám phá cung cấp cơ hội thám hiểm đặc điểm của các vật dụng khác nhau. Giỏ này gợi chuyện đối thoại về những vật gì được sử dụng và khuyến khích sử dụng ngữ vựng mới.

Hãy thử Sinh Hoạt này!

Sinh hoạt Giỏ Đồ Chơi Khám Phá có trong *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình*. Quý vị có thể tìm sinh hoạt này trong Bộ 1: Tham Gia với Người Khác, Vật Liệu và Thế Giới.

Bánh Bí Đỏ

Một nhóm gồm năm trẻ trong một chương trình sau giờ học tại một trường tiểu học quây quần quanh một cái bàn trong nhà bếp nhà trường. William, nhà giáo dục điều khiển chương trình này, dán một tờ giấy lớn ghi công thức nướng một cái bánh bí đỏ trên tường phía sau bàn. Lúc này là mùa thu, và trẻ em mới đi thăm một ngôi chợ tại địa phương có bán nhiều loại bí.

Bọn trẻ cùng William đọc hết công thức làm bánh. Sophie, một bé gái sáu tuổi, chậm rãi đọc lớn tiếng chữ “đường” và nói: “Em biết đường để ở đâu. Em sẽ đi lấy đường.”

William hỏi: “Chúng ta cần bao nhiêu đường?”

Bé Thomas bảy tuổi trả lời: “2 ½ cups—công thức ghi như vậy, tay chỉ vào công thức trên tường.”

“Đúng rồi.” William nói. “Thomas, chúng ta có chiếc cup đo lường cỡ ½ cup ở đây. Chúng ta có thể dùng cup đó để múc ra 2 1/2 cup đường hay không?”

Thomas trả lời: “Mình cần đổ ba cup đó vào tô.”

William lấy ra 1 chiếc cup đo lường cỡ 1 cup rồi hỏi Thomas lại. Sophie nói: “Em nghĩ là hai cup nhỏ sẽ đổ đầy cup lớn.”

William từ từ hướng dẫn cho bọn trẻ qua tiến trình đo lường tất cả nguyên liệu, nhấn mạnh là $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$ bằng 1. Sau khi đút bánh bí đỏ vào lò, bọn trẻ xem lại bảng công thức.

William bảo các trẻ tự làm ra thẻ công thức nướng bánh bí đỏ. Ông khuyến khích trẻ vẽ ra mỗi nguyên liệu để cho thấy cần bao nhiêu cho công thức làm bánh này.

William chuẩn bị kinh nghiệm chơi với các mục tiêu học tập cụ thể. Ông giới thiệu các ý niệm về đo lường cho bọn trẻ. Ông hướng dẫn bằng hình ảnh và ngữ vựng để giới thiệu và thực tập các ý niệm về đo lường. Công thức làm bánh viết ra có các dấu hiệu củng cố thêm cho trẻ hiểu là chữ viết có ý nghĩa. William bày ra vật liệu cho kinh nghiệm chơi theo cách gợi hứng cho trẻ em tập trung tư tưởng.

Bọn trẻ là những người tích cực tham gia. Chúng quyết định về cách trộn nguyên liệu với nhau và có thể đề nghị thêm một số nào khác. Chúng tự vẽ hình cho thẻ công thức làm bánh—một số trẻ sẽ ghi thêm số và trẻ khác sẽ thử cho thấy $\frac{1}{2}$ cups hoặc 2 cups là các số lượng như thế nào.

Trò Chơi Học Tập

Học tập diễn ra như thế nào trong cách chơi này: Trò chơi học tập, gồm cả chỉ dẫn, là những loại chơi do người lớn chỉ dẫn. Đôi khi, chỉ dẫn là theo dạng luật lệ hướng dẫn cách chơi một trò chơi hoặc qua vật liệu có sắp xếp để dùng theo một cách cụ thể, chẳng hạn như trò lắp ráp thành hình.

Trò chơi học tập có thể giúp giới thiệu và thực tập các ý niệm về đọc và toán học. Các trò chơi này cũng hữu ích để học về xã hội và cảm xúc cũng như các năng khiếu vận động cơ bản. Khi trẻ em cùng chơi với nhau, chúng thực tập các khả năng xã giao như thay phiên. Trò chơi cũng khuyến khích trẻ em chú ý và tập trung tư tưởng vào các thử thách khó khăn.

Sau đây là hai thí dụ về Trò Chơi Học Tập: Các Tư Thế Yoga và Trò Chơi Dòng Ghi Số.

Các Tư Thế Yoga

Leona là mẹ của bé gái Lauren, ba tuổi. Leona bắt đầu học yoga cách đây một năm tại trung tâm cộng đồng địa phương. Bà thấy nay bà có thể đảm trách công việc và gia đình có hiệu quả hơn. Bà cũng cảm thấy thanh thản hơn— và đối phó hiệu quả hơn với những mối căng thẳng ở nhà hoặc tại sở làm—bằng cách tạm dừng tay để tập yoga và vận động vài tư thế.

Leona dành thì giờ tập vài tư thế yoga với Lauren vào cuối ngày khi về nhà. Hai mẹ con bắt đầu xếp những tấm đệm yoga ở phòng khách, tắt bớt đèn, và tắt radio, truyền hình, i-Pads, và điện thoại di động. Leona bảo Lauren ngồi yên lặng và hít vào vài hơi dài.

Leona nói chậm rãi và ôn tồn. “Nhắm mắt lại đi con. Hít thở từ từ bằng mũi.” Bà ngưng lại một chút rồi nói tiếp: “Hãy cảm thấy cơ

thể của con sẵn sàng để tập yoga. Từ từ mở mắt con ra.” Thịnh thoảng bà hỏi Lauren: “Con cảm thấy trong người thế nào? Cơ thể con cảm thấy thế nào? Con có thấy mệt hoặc tỉnh táo hay không?”

Giờ thì Leona sẵn sàng tập vài tư thế với Lauren. Bà bắt đầu bằng tư thế cho trẻ em. Bà nói: “Mình tập tư thế của trẻ em này.”

Leona giúp Lauren tập Tư Thế của Trẻ bằng cách hướng dẫn em cúi xuống cho trán hướng xuống mặt đất và vươn hai cánh tay ra phía trước.

Leona nhìn Lauren khi em làm tư thế này rồi trở lại tư thế ngồi. Sau khi tập thêm hai tư thế nữa—Tư Thế Cúi Xuống Trước Như Chó (Downward Dog Pose) và Tư Thế Trồng Cây (Tree Pose)—Leona bảo Lauren hít vào thêm vài hơi dài nữa rồi hỏi: “Cơ thể con giờ cảm thấy thế nào?” Mẹ cảm thấy thanh thản hơn so với khi mẹ mới về nhà.”

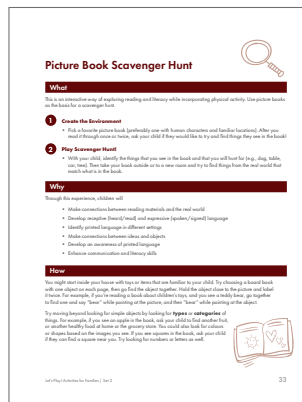

Leona chỉ dẫn cách chơi. Bà tạo ra môi trường này bằng cách tập yoga vài phút mỗi ngày với Lauren khi bà về nhà. Bà sắp xếp phòng khách để dễ giãn người trong một chỗ trống. Giờ yoga được sắp xếp có các mục tiêu cụ thể liên quan đến việc phát triển các khả năng đối phó tích cực và kiểm soát cảm xúc và căng thẳng. Bà giới thiệu những tư thế dựa trên các khả năng mới có của Lauren. Bà chú ý đến mức tiến bộ của Lauren về những tư thế này và hỏi những câu hỏi giúp em chú ý đến việc cơ thể em cảm thấy như thế nào.

Các trò chơi học tập là cơ hội chơi đùa thường thử thách trẻ để gia tăng các khả năng suy nghĩ, số học và ngôn ngữ, xã hội-cảm xúc, và thể xác. Người lớn có thể sắp xếp các trò chơi để các thử thách này vẫn có thể giải quyết được và không vượt quá những gì trẻ biết hoặc có thể làm được khi có người giúp.

Hãy thử Sinh Hoạt này!

Sinh hoạt Các Tư Thế Yoga có trong *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình*. Quý vị có thể tìm sinh hoạt này trong Bộ 4: An Sinh và Thân Thuộc.

Trò Chơi Dòng Ghi Số

Bé trai bốn tuổi tên Idris bước vào lớp vườn trẻ với dì của em. Em chạy ngay đến bàn đang bày sẵn một trò chơi mới. Em kêu to: “Dì ơi, dì ơi–nhìn này, trò chơi này dùng mấy quả thông con đem về ngày hôm qua. ”

Trên bàn là một trò chơi dòng ghi số đang bày sẵn cho ba người chơi. Mỗi người có nhiều quả thông. Trẻ em thay phiên nhau đổ một con xúc xắc lớn rồi đặt số quả thông lên một trong những dòng ghi số trong ô từ một đến mười. Khi trẻ em có thể làm được rồi thì Emmanuel, nhà giáo dục, sẽ bỏ thêm quả thông vào và nối dài thêm những dòng ghi số cho trò chơi này.

Idris ngồi xuống và đổ xúc xắc. Xúc xắc lộ mặt hai vòng tròn. Idris đặt hai quả thông vào những ô số một và số hai trên dòng ghi số của em. Sau đó em đổ xúc xắc lại và lần này lộ mặt ba vòng tròn.

Em đặt ba quả thông dọc theo ba ô vuông trên dòng ghi số. Emmanuel quan sát và hỏi: “Vậy cháu đổ đến số mấy rồi?” Idris mỉm cười và bắt đầu đếm từ ô đầu tiên lên đến năm chỗ đặt quả thông. Emmanuel để ý cách hiểu số của Idris khi em nhìn, mỉm cười, và gật đầu.

Emmanuel chuẩn bị một trò chơi với các quy luật cụ thể. Các quy luật này được dựa trên các mục tiêu học tập cụ thể. Trò chơi này được soạn để giảng dạy cho trẻ em các ý niệm toán học về đếm và phép tính đơn giản. Idris đang học nhận định và so sánh các con số cũng như đếm và phép toán cộng đơn giản.

Trò chơi này có thể được cải biến cho phù hợp với mức hiểu riêng của mỗi trẻ. Emmanuel thẩm định là Idris hiểu về các con số và đếm cơ bản và có thể cải biến độ phức tạp của trò chơi này.

Trẻ em là người tham gia vào trò chơi này. Chúng theo hướng dẫn của quy luật, và các quy luật có thể được điều chỉnh cho thích hợp với những gì trẻ hiểu. Mục tiêu là để đem lại mức thử thách trong tầm giải quyết được của trẻ.

Kết Luận

Các kinh nghiệm của trẻ em khác nhau tùy theo nền văn hóa và cộng đồng do đó trò chơi của chúng có thể trong khác nhau trong các môi trường khác nhau, nhưng sức mạnh của trò chơi để làm trẻ em sung sướng và chiếm trọn tim óc của trẻ đều như nhau bất luận ở đâu.

Trò chơi khuyến khích trẻ em hiếu kỳ, sáng tạo, và tích cực học hỏi suốt đời. Trò chơi giúp trẻ muốn thám hiểm, đưa ra sáng kiến, kết nối với người khác, và tưởng tượng ra nhiều sự thể khả dĩ mới. Trò chơi có thể đầy thử thách, vui vẻ, sôi nổi, và hào hứng. Trò chơi cũng có thể thư thả, yên bình và êm ái. Trò chơi là một nền tảng để học tập từ sơ sinh đến trưởng thành. Đây là phương tiện gợi hứng học tập.

Tài liệu hướng dẫn này được dựa trên *Chơi Đùa Hôm Nay: Cẩm Nang B. C.* và rút từ các sinh hoạt *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình*. Trong những nguồn tài nguyên tuổi thơ học tập này, lợi ích của các kinh nghiệm chơi đùa được nêu cao để bảo đảm cho người lớn biết là các kinh nghiệm chơi đùa thật quý giá đối với trẻ em trong việc học tập và phát triển.

Tài Nguyên

Bộ Giáo Dục BC. (2019). *Chơi Đùa Hôm Nay: Cẩm Nang B. C.* Lấy từ: <https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/education/early-learning/teach/earlylearning/play-today-handbook.pdf>

Bộ Giáo Dục BC. (2019). *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình.* Bộ 1 Chú trọng vào việc Tham Gia Với Người Khác, Vật Liệu và Thế Giới. Lấy từ: <https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/education/early-learning/teach/earlylearning/lets-play-engagement.pdf>

Bộ Giáo Dục BC. (2019). *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình.* Bộ 2. Chú trọng vào Truyền Thông và Các Khả Năng Đọc Viết. Lấy từ: <https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/education/early-learning/teach/earlylearning/lets-play-communication.pdf>

Bộ Giáo Dục BC. (2019). *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình.* Bộ 3 Chú trọng vào Danh Tính, Trách Nhiệm Xã Hội, và Đa Dạng. Lấy từ: <https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/education/early-learning/teach/earlylearning/lets-play-identities.pdf>

Bộ Giáo Dục BC. (2019). *Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa! Các Sinh Hoạt cho Gia Đình.* Bộ 4 Chú Trọng vào An Sinh và Thân Thuộc. Lấy từ: <https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/education/early-learning/teach/earlylearning/lets-play-well-being.pdf>

Tham Khảo

McCain, M., Mustard, F., & McCuaig, K. (2011). *Early years study 3.* Toronto, ON: Atkinson Centre, OISE

Pyle, A., & Danniels, E. (2017). A continuum of play-based learning: The role of the teacher in play-based pedagogy and the fear of hijacking play, *Early Education and Development*, 28(3), 274-28

Ministry of
Education